

Warszawa, 19 grudnia 2025 r.

Poziom i struktura minimum socjalnego w cenach z III kwartału 2025 r.

W niniejszej informacji prezentowane są szacunki wartości minimum socjalnego dla warunków cenowych panujących w trzecim kwartale 2025 r. Minimum socjalne to wzorzec konsumpcji niezamożnych gospodarstw domowych. Przewidziano w nim taki zakres i poziom zaspokajanych potrzeb, aby osobom w gospodarstwie domowym umożliwić reprodukcję sił życiowych, posiadanie i wychowanie potomstwa oraz utrzymanie więzi społecznych.¹ Wartości minimum socjalnego są punktem odniesienia w analizach i działaniach partnerów społecznych, instytucji publicznych (np. wymiar sprawiedliwości, edukacja) oraz podmiotów prywatnych (np. banki, NGO).²

Tabela 1. Minimum socjalne: dane za III kwartał 2025 r., w zł

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	(M + K)/2	M + K	M + K + DM	M + K + DS	M + K + DM + DS	M + K + DM + 2 x DS	(M + K)/2	M + K
Żywność	491,12	982,25	1 372,15	1 489,02	1 878,92	2 385,69	470,19	940,38
Mieszkanie:	744,99	1 084,11	1 478,50	1 478,50	1 874,23	2 271,95	744,99	1 084,11
- użytkowanie i energia	646,46	963,39	1 340,40	1 340,40	1 700,29	2 057,40	646,46	963,39
- wyposażenie	98,53	120,72	138,10	138,10	173,94	214,55	98,53	120,72
Edukacja	38,10	76,19	138,62	298,08	360,50	620,48	0,00	0,00
Kultura i rekreacja	195,38	292,56	379,34	390,84	477,62	575,90	171,58	268,87
Odzież i obuwie	77,44	154,88	221,08	223,88	290,09	359,09	60,94	121,88
Ochrona zdrowia	63,51	120,91	176,42	182,64	238,14	299,87	138,63	271,14
Higiena osobista	61,34	119,32	140,57	173,43	195,51	249,85	50,00	96,62
Transport i łączność	128,24	229,42	583,18	599,83	599,83	616,47	134,48	228,98
Pozostałe wydatki	144,01	214,17	269,39	290,17	295,74	295,17	141,66	210,84
Razem	1 944,13	3 273,81	4 759,25	5 126,39	6 210,58	7 674,47	1 912,47	3 222,82
- na 1 osobę	1 944,13	1 636,91	1 586,42	1 708,80	1 552,65	1 534,89	1 912,47	1 611,41

Symbole: M – mężczyzna w wieku 25-60 lat, K – kobieta w wieku 25-60 lat, (M + K)/2 – wydatki na poziomie średniej arytmetycznej dla gospodarstwa mężczyzny i kobiety, DM – dziecko młodsze w wieku 4-6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13-15 lat. W przypadku gospodarstw emeryckich symbole M i K oznaczają odpowiednio mężczyznę i kobietę w wieku powyżej 60 lat.

Źródło: obliczenia IPiSS na podstawie danych GUS.

Jednym z istotnych warunków zewnętrznych dla funkcjonowania gospodarstw domowych jest stan rynku pracy. Stopa bezrobocia rejestrowanego, choć nadal niska, wzrosła z poziomu 5,2% na końcu II kwartału do 5,6% na koniec III kwartału. Liczba zarejestrowanych

¹ Por. Golinowska, Kurowski 2018, s. 38.

² GUS posługuje się wartościami minimum socjalnego do wyznaczania tzw. sfery niedostatku, nie będącej sferą ubóstwa (por. GUS 2023, Kurowski 2022).

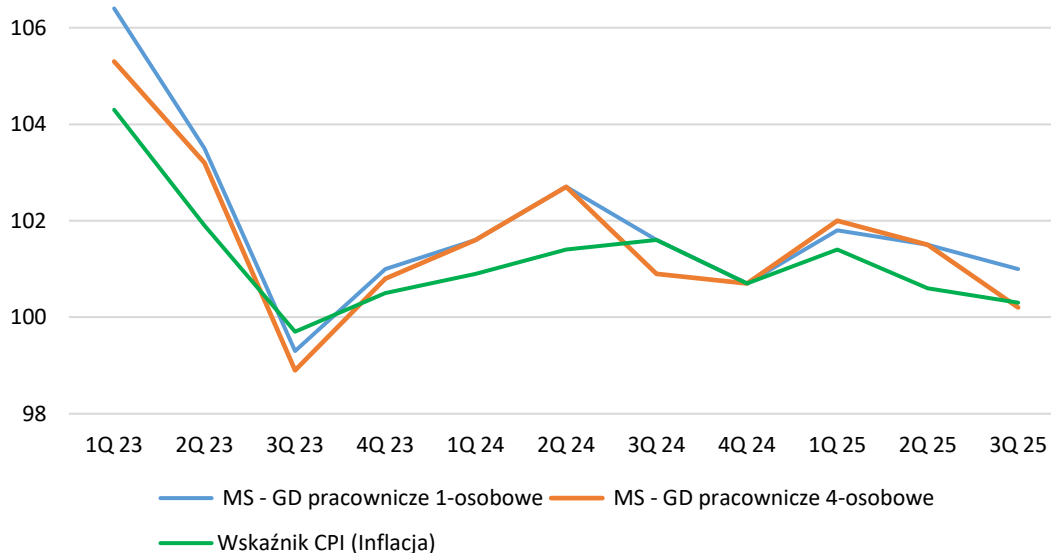
bezrobotnych sięgała 866 tys. osób (wzrost o 69 tys. osób w porównaniu z danymi z czerwca br.). Przeciętne wynagrodzenie brutto w III kwartale br. w gospodarce wyniosło 8 771,70 zł. W porównaniu do poprzedniego okresu kwartalnego wynagrodzenie ledwo wzrosło (nominalnie o 0,3%, realnie utrzymując swą wartość). Porównując wartość średniego wynagrodzenia do wysokości sprzed roku (III kwartał 2024 r.), wzrosła ona nominalnie o 7,5%, zaś realnie o 4,6% (por. GUS 2025).

Tabela 2. Struktura minimum socjalnego – III kwartał 2025 r., w %

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	(M + K)/2	M + K	M + K + DM	M + K + DS	M + K + DM + DS	M + K + DM + 2 x DS	(M + K)/2	M + K
Żywność	25,3	30,0	28,8	29,0	30,3	31,1	24,6	29,2
Mieszkanie:	38,3	33,1	31,1	28,8	30,2	29,6	39,0	33,6
- użytkowanie i energia	33,3	29,4	28,2	26,1	27,4	26,8	33,8	29,9
- wyposażenie	5,1	3,7	2,9	2,7	2,8	2,8	5,2	3,7
Edukacja	2,0	2,3	2,9	5,8	5,8	8,1	0,0	0,0
Kultura i rekreacja	10,0	8,9	8,0	7,6	7,7	7,5	9,0	8,3
Odzież i obuwie	4,0	4,7	4,6	4,4	4,7	4,7	3,2	3,8
Ochrona zdrowia	3,3	3,7	3,7	3,6	3,8	3,9	7,2	8,4
Higiena osobista	3,2	3,6	3,0	3,4	3,1	3,3	2,6	3,0
Transport i łączność	6,6	7,0	12,3	11,7	9,7	8,0	7,0	7,1
Pozostałe wydatki	7,4	6,5	5,7	5,7	4,8	3,8	7,4	6,5
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: obliczenia IPiSS na podstawie danych GUS.

Wykres 1. Dynamika minimum socjalnego w latach 2023-2025 na tle wskaźnika inflacji (poprzedni kwartał = 100)

Symbole: GD – gospodarstwo domowe, MS – minimum socjalne.

Źródło: opracowanie własne.

W trzecim kwartale 2025 r. wartość minimum socjalnego dla osoby samotnie gospodarującej w wieku do 60 lat wyniosła 1 944,13 zł, zaś dla osoby w wieku powyżej 60 lat - 1 912,47 zł (por. Tabela 1). W gospodarstwie rodziców z dzieckiem starszym minimum

socjalne wyniosło 5 126,39 zł (1 708,80 zł na osobę), a w rodzinie z trójką dzieci - 7 674,47 zł (1 534,89 zł na osobę).

W odniesieniu do III kwartału 2024 r., prezentowane wartości minimum socjalnego wzrosły od 4,3% w gospodarstwie rodziców z jednym dzieckiem (młodszym lub starszym) do 5,1% w gospodarstwie pracowniczym osoby samotnej. Zmiany te przewyższyły wartość wskaźnika cen konsumpcyjnych (CPI), który wyniósł 3,0% (por. GUS 2025). Natomiast w porównaniu z wartościami z II kwartału 2025 r., dynamika minimum socjalnego wyniosła od 0,1% (gospodarstwo rodziców z trójką dzieci) do 1,0% (gospodarstwo pracownicze osoby samotnej). Wartość wskaźnika CPI w tym czasie sięgała 0,3% (por. Wykres 1).

Na niski wzrost minimum socjalnego w tym okresie miała wpływ niska wycena artykułów żywności. Wydatki na żywność spadły w większości gospodarstw o 2,4% (o 2,5% w gospodarstwach pracowniczych bez dzieci), przy wskaźniku CPI wskazującym na spadek o 0,5%. Spadek wydatków na żywność w tym okresie jest typowy: wynika bowiem z jesiennej obniżki cen. Wycena grup produktów takich jak warzywa, owoce, mleko, sery, jaja i cukier była niższa od wartości odpowiednich wskaźników CPI (por. Tabela 3). Z kolei wzrost cen produktów zbożowych, mięsa i produktów mięsnych, ryb przewyższał wartość odpowiednich wskaźników CPI.

Tabela 3. Dynamika zmian cen żywności w minimum socjalnym w wybranych grupach produktów na tle inflacji w III kwartale 2025 r. (II kwartał 2025 r. = 100)

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Emeryckie	Wskaźnik CPI
	1-osob.	2-osob.	3-osob.	3-osob.	4-osob.	5-osob.	1-osob.	
	(M + K)/2	M + K	M + K + DM	M + K + DS	M + K + DM + DS	M + K + DM + 2 x DS	(M + K)/2	
1. Produkty zbożowe	100,4	100,4	100,5	100,4	100,5	100,5	100,3	100,2
2. Warzywa	90,3	90,3	90,4	90,4	90,4	90,5	90,0	92,6
3. Owoce	97,5	97,5	97,5	97,5	97,5	97,5	97,5	99,2
4. Mleko, sery, jaja	99,8	99,8	99,7	99,7	99,7	99,7	99,8	100,3
5. Mięso i produkty mięsne	101,2	101,2	101,4	101,2	101,4	101,3	101,2	100,0
6. Ryby	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4	100,3
7. Tłuszcze	99,2	99,2	99,0	99,2	99,0	99,0	99,3	99,0
8. Cukier i inne	98,4	98,4	98,4	98,4	98,4	98,4	98,4	103,0
9. Żywność w MS	97,5	97,5	97,6	97,6	97,6	97,6	97,6	99,5

Źródło: opracowanie własne.

W III kwartale br. koszykowe wydatki na użytkowanie mieszkania i nośniki energii wzrosły od 1,5% (w gospodarstwach pięcioosobowych) do 2,7% (w gospodarstwach jednoosobowych), przy wskaźniku CPI na poziomie 1,0% (Wykres 2).³ Modelowe wydatki na wyposażenie mieszkania wzrosły (najwięcej w gospodarstwach 2-osobowych: o 1,7%, najmniej dla gospodarstwa 5-osobowego: o 0,8%), mimo wskaźnika CPI wskazującego na spadek o 0,5%.

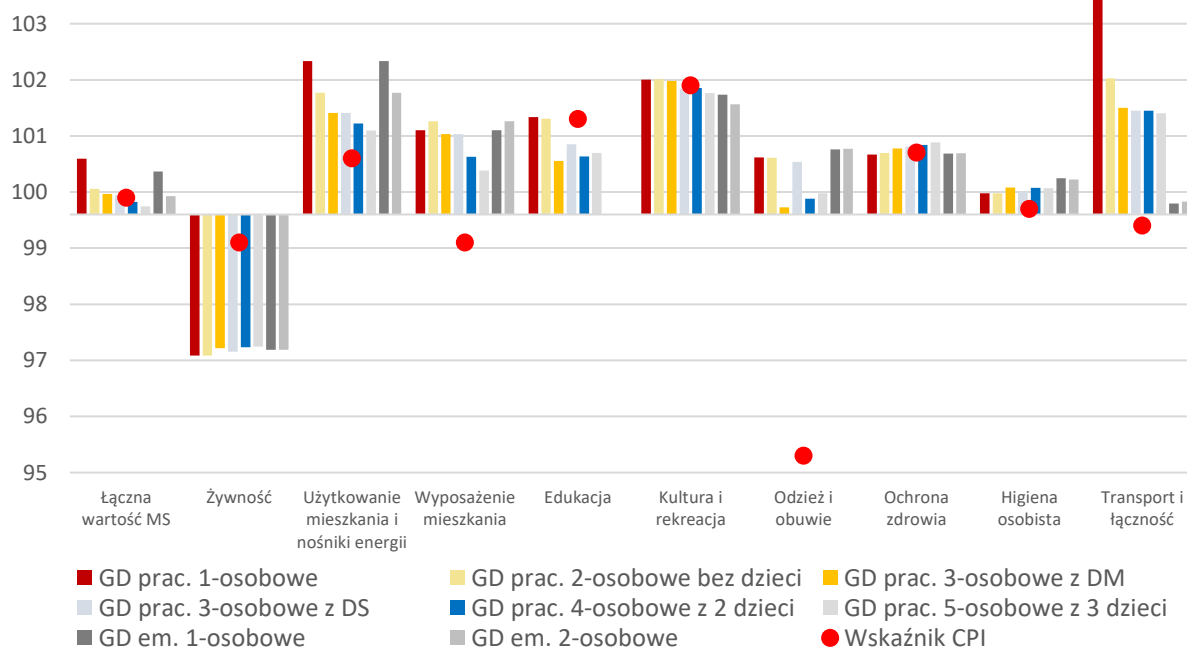
Podobnie było z wydatkami na odzież i obuwie, które wzrosły od 0,1% w gospodarstwie z dzieckiem młodszym do 1,2% w gospodarstwach emeryckich, przy wskaźniku CPI wskazującym na spadek o 4,3%. Wartość wydatków na edukację wzrosła od 1,0% (w

³ Najbardziej wzrosły nośniki energii: od 1,5% w gospodarstwach pięcioosobowych do 3,6% w gospodarstwie 1-osobowym (przy wskaźniku CPI na poziomie 1,0%). Opłaty za czynsz i pochodne wzrosły o 1,7%, zaś opłaty za dostarczenie wody i inne usługi komunalne o 1,4% (wskaźnik CPI 1,0%).

gospodarstwie z dzieckiem młodszym oraz gospodarstwie z dwojgiem dzieci) do 1,7% (w gospodarstwach bez dzieci), przy wartości wskaźnika CPI na poziomie 1,7%. Wzrost modelowych wydatków na kulturę i rekreację i na ochronę zdrowia w minimum socjalnym był zbieżny z odpowiednimi wskaźnikami CPI (Wykres 2).

Wzrost wydatków na transport i łączność był najwyższy w gospodarstwach pracowniczych: najwyższy dotyczył osoby samotnej (wzrost o 3,9%), zaś najniższy (wzrost o 1,8%) gospodarstwa z trojgiem dzieci (przy wskaźnikach CPI dla transportu -0,2% i łączności +1,8%). W gospodarstwach emeryckich wzrost tych wydatków był niski (wzrost o 0,2%). Skromny wzrost wydatków koszykowych na higienę w III kwartale (od 0,4% w trzech typach gospodarstw pracowniczych do 0,6% w gospodarstwach emeryckich) przewyższał wartość wskaźnika CPI wskazującego na stabilizację cen (0,1%).

Wykres 2. Zmiana wartości minimum socjalnego w III kwartale 2025 r. na tle inflacji (II kwartał 2025 r. = 100)

Symbole: GD – gospodarstwo domowe, GD prac. – pracownicze gospodarstwo domowe, GD em. - emeryckie gospodarstwo domowe, DM – dziecko młodszego w wieku 4-6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13-15 lat. Uwaga: wskaźnik CPI dla transportu (na wykresie) wynosi 99,8, dla łączności 101,8.

Źródło: opracowanie własne.

Opracował: dr Piotr Kurowski

Bibliografia

Golinowska, S., Kurowski, P., 2018. Koszykowe linie ubóstwa. W: S. Golinowska, *O polskiej biedzie w latach 1990-2015. Definicje, miary, wyniki*. Warszawa: WN Scholar.

GUS, 2025. Kwartalne wskaźniki makroekonomiczne. Warszawa: GUS, dostępne na <https://stat.gov.pl/wskazniki-makroekonomiczne/>

Kurowski, P., 2022. Rola minimum socjalnego i minimum egzystencji w Polsce w ujęciu historycznym. *Polityka Społeczna*, nr 23T, s. 37-44.